

**UNIVERSITY OF JOHANNESBURG
FACULTY OF EDUCATION
DIHLAHLOBO TSA PUDUNGWANA 2016**

LENANEO: BEd Intermediate Phase

MODULE: Sesotho for the Intermediate Phase 2B

KHOUTU: SOI2BB2

NAKO: 2 Hours

MATSHWAO: 100

MOHLAHOBI: M. Vaz

MODERATOR: Ms D.C Gwamanda

(Pampiri ena e na le maqhephe a (3) mararo)

DITAELO

Bala ditaelo tse latelang ka hloko pele o araba dipotso.

1. Bala dipotso ka hloko.
2. Araba dipotso kaofela.
3. Nomora dikarabo tsa hao ka nepo.
4. Ngola ka makgethe le ka ho otloloha.
5. Ngola lebitso, sefane le nomoro ya hao ya hlahlolo maqhepheng ohle a ho arabela.

POTSO 1 MABITSO**[34]****1. Bala seratswana se ka tlase mme o phethise ditaelo tse tla latela:**

Ausi Mapule e ne e ngwetsi ha ntate mokoena. Ka tsatsi le leng a ya rwalla patsi hore a tle a kgone ho bedisa metsi a ho nwa tee. Ha a le tseleng a kopana le mohlape wa dikgomo o fula, a ema a o sheba, yaba o a feta. Ha a ntse a tsamatsamaya jwalo, a kopana le sekga kgatha sa banna ba neng ba tsoma mebutlanyana. Mebutlanyana e ne e matha ka lebelo le leholo hoo banna ba ileng ba tela ho tsoma.

Ba nahana leqheka la hore ba ka etsang ka ha ba ne ba sa ya mosebetsing tsatsing leo. Emong a re, "ha re etseng dihlopha mme re bapaleng bolo ya maoto." Ba etsa dihlopha tse pedi ba qala ho rahelana bolo eo. Dikeledi yena e ne e le motswalle wa Mmapule wa hlooho ya kgomo. O ne a nyetswe ke mora takadimane ya neng a dula mafotholeng. Hoseng ha tsatsi leo o ne a rerile ho ya etela motswalle wa hae, hoba o ne a mo hopotse haholo. O ne a tshwere emere a ilo kga metsi nokeng. E ne e le emere e kgubedu ka mmala. O ne a sa tsebe hore o tla bona Mmapule a ntse a shebile banna bana, a nahana hore mohlomong o a ba tseba.

Mmapule le Disebo e ne e le metswalle e ratanang hape e tshepanang haholo.

1.1 Hhalosa hore lebitso ke eng. (6)

1.2 Bolela mefutafuta ya mabitso a teng seratswaneng se ka hodimo
, o ntse o fana ka tlhaloso ya mofuta ka mong. (8)

1.3 Fana ka mehlala e meraro ya mofuta ka mong. (9)

2. Hhalosa seboleho sa lebitso mme o fane ka mohlala o totobatsang tlhaloso ka nngwe. (8)

POTSO 2 DIHLOPHA TSA MABITSO**[43]**

1. Dihlopha tsa mabitso di kae Sesothong? Fana ka mabitso a dihlopha. (3)

1.1 Fana ka mohlala wa lebitso sehlopheng ka seng. (17)

2. Hhalosa hore dihlopha tsa 1 le se senang sehlongwapele di fapanie jwang,
mme o fane ka mohlala wa lebitso sehlopha ka seng o be o tse dipolelo ka
mabitso ao. (13)

3. Fana ka mahokaetsi a sebediswang le dihlopha tse latelang tsa mabitso:

- 3.1 4 >
- 3.2 6 >
- 3.3 1a >
- 3.4 10 >
- 3.5 14 >
- 3.6 11 >
- 3.7 8 >
- 3.8 16 >
- 3.9 18 >
- 3.10 12 > (10)
4. Lehokaetsi ke lentswe le hokahanyang lebitso le leetsi. Batla mahokahanyi a mane ho tswa temeng e ka hodimo. (4)

POTSO 3 DITSHOMO**[19]**

1. Hlalosa hore tshomo ke mofuta o jwang wa sengolwa. (2)
2. Fana ka mefuta e fapaneng ya ditshomo eo o ithutileng ka yona. (6)
3. Bohlokwa ba ditshomo e ne e le eng? (2)
4. A na o nahana hore ho ntse ho le bohlokwa hore ditshomo dibolelwwe nakong tsa kajeno? Hlalosa. (3)
5. Bala tshomo eo o e filweng mme o arabe dipotso tse tla latela.
 - 5.1 Thuto e fumanwang tshomong eo ke efe? (1)
 - 5.2 Baphetwa tsomong ke bomang? (1)
 - 5.3 Sesosa sa bothata bo hlahetseng ngwetsi ke sefe? (1)
 - 5.4 Ebe ho teng lehlaso tshomong ena? Ha le le teng le bolele. Bohlokwa ba lona ke bofe ho latela dikahare tsa tshomo? (3)

TOTAL: 100

----oOo----

Ba re e ne e re, mehleng ya kgalekgale, ho ena le ngwetsi.

Ngwetsi ya ya ho rwalla. Eitse ha e re hepu, ya bona nonyana e dutse sefateng.

Ya re "Dumela ngwetsinyana."

Yena a re; "Ee, nongkolo"

Nonyana ya re, "Ngwetsinyana, ha o batle ha ke o rwallela patsi?"

Ngwetsi ya re, "O tla be o nthusitse hakaakang ngwana morena."

Ka mora moo ya re, "Ha o batle ha ke o bokellela dipatsinyana?"

Ngwetsi ya re, "O tla be o nthusitse."

Nonyana ya simolla ho e rwallela patsi, ya ba ngata.

Nonyana ya qalella. Ya bokella dipatsi, ya ba ya e tlamangata.

Ka mora moo nonyana ya re, "Ha o batle ha ke o rwesa dipatsinyana tsee ngwetsinyana?"

Ngwetsi ya re, "O tla be o nthusitse ngwana motena."

Nonyana ya tloha ya nka ngata ya patsi. Ya e rwesa yona. Ngwetsinyana ya leboha.

Pele e tsamaya, nonyana ya laela hore e se bolella motho hore e rwalletswe patsi ke mang. Ke re le ba lapeng honyana e ne e itse ba se ke ba jwetswa.

Ngwetsinyana ya tsamaya. Ya tsamaya, ya tsamaya, e sa bone hore honyana e e setse moro. Ya mo latela jwai ya fihla ya duila hodima ntis. Ya se ke ya etsa lerata. Ya itholela tul.

Eitse ngwetsi ha e fihla ha e ya lajela ngata ya patsi fatshe. Batho ba tshohla. Ba babatse hobane patsi eo e ne e fe ngata ka mokgwa o makatsang. Ba e botsa hore e e twesitswe ke mang. Ke eo e se a bolella batho hore o e twesitswe ke nonyana e kgolo. Ao, atie e sentse dhaba jwale!

Ba lapeng ba te a kguttele hape s yi rwalla. A kguttele.

A tsamaya, a tsamaya. Nonyana e kgolo thoso. Ya fihla ya mmotsa ka taba ya lapeng. Ngwetsi ya se bye nnate. Ya be e se e re, "Keng ha o fihla o bolella ha e hore o rwalletswe patsi ke mang? Ngwetsi ya tshohla, ya phena. Ya re yona ha e a bolella motho lapeng kwana. Nonyana ya re, "Tloha mona! Ke o utlwile hantle o ba bolella!" Ya re e sa phena, nonyana ya halefa. Ya tlolela ngwetsi, ya e ruyutha ho fihla ngwetsi ya batho e eshwa.

Ke tshomo ka mathetho.

